

Lørdag, 16. sept. 1944.

Ord for da en: Den svenske kvinnesaksbevegelses grunnlegger Fredrika Bremer sier: Frihet tvinger på en langt edlere måte enn lovens : du skal.

Utenriksoversikt.

Den tyske grense er påsert over en bred sentralfront og Lachen står for fall. Det kjøpes på tysk jord etter at denne krigs mest intensive bombregn har forberedt grunnen for markoperasjonene og dag som natt ligger over byer og områder av betydning for det tyske forsvar og opmarsjlinje fram til det. Storangrepet er med andre ord begynt og den tyske propagateller igjen på knappene når og hvorledes den skal fortelle et narret og uvitende folk at det er små utsikter til å forandre bevegelseskrigen til stillingskrig et eller annet sted på vei til Berlin.

Dermed er krigen i visse henseender langt mer overmoden enn den var omkring det wilhelminske Tysklands skjebnedato 9. nov. 1918. Fienden sto ikke i Tyskland da den tyske overkommandø besluttet å kapitulere. Det var tyskerne som sto langt inne i fiendeland, hvilket som kjent førte til Marsringen og den tysk-skjebnesvangre legende om den ubeseirede tyske krigsmakt - legenden som har så stor del av ansvaret for Hitler og alt hans vesen, dolkestøtslegenden. Idag er krigen faktisk kommet lønner. 100 dagers invasionskrig har kostet tyskerne 1 mill. øvede soldater og et uhorst materialtap, tapet av Frankrike, Belgia og snart Holland, nedkjempingen av det siste håp V 1, av Luftwaffe. Og i samme tidsrum er Tyskland forsvarsfront i øst, foreløpig uten storkamp untagen på den romanske fronten, smuldret op - mer innen-enn utenfra. Finnlands frafall ved mån edens begynnelse og Bulgarias tragikomiske frontforandring etter historisk korteste krig (5½ time varte krigen fra Russland erklærte den til Bulgaria ba om våpenstillstand) betyr i denne kritiske situasjon like meget som tapet av store slag, fordi disse skritt radikalt forandrer frontbilledet ved å tvinge igjennom store tilbaketrekninger og eventuelt avskjeringer av overmåte viktige og ennå krigsduelige troppenheter for bindelse med hjemlandet. Balkan er praktisk talt glidd Tyskland ut av hendene og det vil gå store deler av de tyske tropper på Balkan på samme måte som Blaskowitz's sørmåte i Frankrike og Nordpolarmåte i Nord-Finnland: de kommer ikke hjem som annet enn hjemvendte krigsfanger.

Så ille som det ser ut for Tyskland, kan en godt forstå Roosevelts sekretær når han forleden i en propagandauttalelse omkring åpningen av det tiende møte mellom Churchill og Roosevelt i Quebec (hvor invasionsplanen forrige gang ble konfirmert) sier, at krigen i Europa nærmest er avsluttet så møte vesentlig vilde beskjefte seg med Japan. 6 tipptopp rustede armeer, 1. 33., 7. og 9. amerikanske, 2. britiske og 1. kanadiske, støttet til et overmektig flyvåpen, er enten i eller få mil fra Siegfried- "linjen", og etter tyske uttalelser å dømme forberedes en oppgivelse av dette forsvarsfeltet til fordel for Rhinlinjen. Årsaken er åpenbart den at den tyske forsvarsmakten fikk et så dødelig slag i Frankrike at den faktisk ikke lenger har midler til å stabilisere fronten i vest. I desperat erkjennelse av dette taler derfor den tyske propaganda idag derfor om folkekrig og hellig krig, og forsvar til døden av hver bondegård og landsby. De første erfaringer amerikanernes 1. arme har høstet etter å ha påsert den tyske grensen går i en noe annen retning. De allierte korrespondenter har nærmest inntrykk av å bli tatt imot som en slags befriere av en befolkning som er trett av krigen og trett av Hitler og iallfall er ganske uten interesse for å ta opp nasistenes utbasunerte gjentagelse av folkekrigen mot Napoleon i 1813. Denne rollen spilles som kjent denne gang av de folk som otterhvert reiser hodet og kvitter seg med det 20. århundres Napoleon, Adolf den Første og siste. Selv om førsteinntrykket fra grensebyen Rottgen skulde være litt bedragerisk, er det svært tvilsomt om luftmørbanket folk virkelig vil la seg drive til krig hinsides Rhinen samtidig som Ruhr, våpensmien, blir gjort klar for evakuering.

Det blir om ikke så lange anledning til å fordype seg i problemer hvorfor det tyske folk finner seg i mer bank denne gang enn i 1918. For øyeblikket kan vi bare konstatere at Tysklands militære stilling er håpløs. Ikke bare i vest, men i høy grad i øst hvor det russiske Demoklassvord henger t...

ende over den reservespekkede tyske østarmé hvor Balkan er falt ut, hvor de russiske divisjoner forlenget har passert Karpattlinjen, som "Das Reich" for få måneder siden gjorde til Tysklands eneste naturlige bastion mot øst. Men hvorledes og når sammenbruddet kommer vet kanskje Quebec-møtets partnere mer om enn korporalen i Berchtesgaden, som nettop har sendt ut en ny desperat motstandsappel, til et folk, som snart ikke vil mer.

Nyhetene fra London 15. september kl. 18,30

Vestfronten. Amerikanske tropper har rykket inn i Siegfriedlinjen i 3 km. dybde og 7 km. bredde, sør-øst for Aachen, og har omringet denne by fra 3 kanter. På et sted står de 8 km. fra byen. Fortropper står allerede 8 km. øst for Aachen, Britiske og amerikanske styrker som rykker mot Aachen fra Nederland, har tatt Maastricht. 3. amerikanske arme rykker frem etter harde tyske motangrep, og Nancy er befrikk. I kampen mot Tyskland vil det ikke bli brukt fløyelshansketaktikk, og det tyske folk har fått føle dette ved at flere av deres landsbyer allerede står i lys lue. Tilsynelatende blir de allierte soldater mottatt som venner og befriere, men tyskerne skal vite at disse ikke kommer som befriere, men som erobrere og de skal vite at den såkalte uovervinnelige tyske har blitt fullstendig overvunnet. Alliert militærstyre er allerede i aktivitet på tysk område. Det første som ble gjort var å oppheve alle nasilover, raselover etc. og å oppløse alle nasiorganisasjoner.

Polske styrker i Belgia rykker nordover fra Gent, og hele området mellomausekanalen og Albertkanalen er befrikk. Øst for Brugge har kanadiske tropper måttet trekkeseg endel tilbake p.g.a. den harde tyske motstand.

Østfronten. Russiske styrker har erobret Praga, Warszawas østre forstad, og polske og russiske styrker samler seg til et angrep som antagelig går i retning av Warszawa. Den polske nasjonale frihetskomite i Lublin har nå rettet en oppfordring til den polske hjemmehær i Warszawa om å holde ut, for hjelpen er nær. Russiske fly har kastet ned matvarer og forsyninger til hjemmehæren. Voldsomme kamper foregår på vestbredden av Vistla. De siste meldinger fra Moskva forteller at russiske og polske styrker er gått til angrep på østsiden av Vistla. Den røde hær rykker mot Ungarn gjennom Transsylvania og har tatt Turda, 25 km. fra Cluj. I Slovakia har patriotene herredømme over tyskernes viktigste retrettveier.

Finnland. Det meldes om sammenstøt mellom finske og tyske tropper, idet tyske tropper, antagelig fra Estland, har forsøkt å gjøre landgang på øya Hågland i Finskebukta. Angrepene ble slått tilbake, og en tysk avdeling som hadde satt seg fast, ble nedkjempet. Fionene har satt i brann eller senket 9 tyske skip. Svensk kringkasting sa idag at det i virkeligheten hersker krigstilstand mellom Finland og Tyskland. Fristen for tyskernes tilbaketrekking utløper inatt kl. 12.

Italia. 8. arme har satt over elva Marano og står 5 km. fra Rimini, der det foregår harde kamper. Det er her tatt 1200 fanger, og tyskerne er drevet ned fra høyden vest for byen. Alle mann i den 98. tyske infanteridivisjon er tatt tilfange eller falt.

Jugoslavia. Fra marskalk Titos hovedkvarter meldes at hans styrker har erobret byen Pirot i Serbia på jernbanen mellom Sofia og Beograd, og at de har befrikk øya Brazza utenfor innløpet til Split.

England. Utenriksminister Eden er reist til Quebec. Hans nærvær var nødvendig, da der er skjedd ting som umuliggjør telegrafiske forhandlinger. Britiske fly har angrepet en tysk konvoy utenfor Kristiansand S. 3 handelsskip ble satt i brann, og et eskortefartøy sprengt i luften. Et par dager tidligere ble 3 minesveipere og et forsyningskip angrepet utenfor Stadt av et britisk hangarskip. Et fartøy ble senket og de 3 andre sterkt beskadiget ved kanonild.

Det fjerne Østen. Amerikanske styrker har gjort 2 vellykkede landganger syd og øst for Fillipinene. Øya Morotai nordligst i Molukkene var det ene sted de amerikanske tropper gikk iland, og Palau-øyene det annet. Under disse operasjoner ble 500 japanske fly skutt ned og 173 skip senket eller skadet.